

Tuntosarvi

Suomen Kuurosokeat ry:n järjestö- ja jäsenlehti
3/2024

Tutustumista tekoälyyn

**Katsaus Bulgarian
kuurosokeiden historiaan**

Sisältö

Pääkirjoitus: Kuntoutukseen haku uudistuu	3
Muistoja veneilystä Näsijärvellä	4
Runo: Rauhanaurinko	7
Kurkistus Bulgarian kuurosokeiden historiaan ja nykypäivään	8
Viittomakieliteko -palkinto Peltomaalle ja kunniamaininta Pikku Kakkoselle	11
Kai Leinoselle luovutettiin ansiomitali	12
Russ Palmer kunniaohjelmaksi	14
Jyväskylän vapaa-ajan kerhon vetäjän esittely	15
Puheenjohtajan palsta	16
Kolumni: Esko-setä äänestämässä	18
Kuurojen ja viittomakielisten totuus- ja sovintoprosessin valmistelu jatkuu	20
Tekoälyn jalanjäljillä	22
Hallituksen esittely	24
Ilmoitukset	26
Tuntosarvi 50 vuotta	33
Näkövammaisten liiton kevään avustushaku on käynnistynyt	34
Suomen Näkövammaissaatiön apurahoja haettavana	35

Etukansi: Tekoälyn näkemys lumihiihtäjästä. Sivulla 22 Martti Avila kertoo kokemuksistaan tekoälystä. Kuva: Kuvatoimisto Rodeo

Takakansi: Shakkilauta, käsityöpiirissä valmistuu käsine, lahjoittaja loimien teos ja matonkudontaa kangaspuissa.

Tuntosarvi

50. vuosikerta
ISSN 2490-1695

Julkaisija

Suomen Kuurosokeat ry

Levikki

500

Toimitus

Päätoimittaja ja taitto Anne Metsäpuro
Sisällöntuottaja Jaakko Evonen
p. 040 753 2026
viestinta@kuurosokeat.fi

Vuosikerran hinta

Vuosikerta 30 euroa. Suomen Kuurosokeat ry:n jäsenille ilmainen. Yhdeksän numeroa vuodessa printtilehtenä, piste-
kirjoituksella, Daisy-äänilehtenä, sähköisenä Luetus-ohjelmassa ja pdf-näköislehtenä verkossa.

Mainosten hinnat

puoli sivua 140 euroa
2 x 1/2 palstaa 70 euroa
1 palsta 60 euroa
1/2 palstaa 35 euroa
1/4 palsta 20 euroa

Tilaukset ja osoitteenmuutokset

Suomen Kuurosokeat ry,
Insinöörinkatu 10, 33720 Tampere.
s-posti:
osoitteenmuutos@kuurosokeat.fi

Toimiston aukioloaika

ma-pe klo 9.00–15.00

Painopaikka

Viestipaino Oy, Tampere

Toimituksella on oikeus käyttää lehden juttuja yhdistyksen internet-sivuilla
www.kuurosokeat.fi.

Kuntoutukseen haku uudistuu

Tarjouskilpailulla järjestetty Kelan moniammatillisen yksilökuntoutuksen sopimus Kelan ja Suomen Kuurosokeat ry:n välillä päättyi vuoteen 2023.

Nyt Kela järjestää eri sairausryhmien harkinnanvaraista moniammatillista yksilökuntoutusta rekisteröitymismenettyllä, myös kuulonäkövammaisille aikuisille. Kuntoutuspalvelua tarjoavat tahot voivat rekisteröityä Kelan kuntoutuksen palveluntuottajaksi ilman tarjouskilpailua. Asiakas voi nyt valita haluamansa palveluntuottajan sekä hakea 5 vrk:n mittaista sopeutumisvalmennuskurssia.

Yhdistyksemme löytyy Kelan verkkosivujen palveluntuottajahaussa nimellä Kuulonäkövammaisten kuntoutuspalvelut, Suomen Kuurosokeat ry. Tämä kirjataan kuntoutushakemukseen (KU132), jos haluaa tulla meille kuntoutukseen. Kuulonäkövammaisten lasten ja nuorten vaativa lääkinnällinen yksilökuntoutus jatkuu edelleen palvelunamme.

Tukea elämän eri tilanteisiin

Kuulonäkövammaisen asiakkaan kuntoutustarpeet ovat yksilölliset. Näön ja kuulon heikkeneminen voi vaatia esimerkiksi uusien kommunikointitaitojen opettelua, apuvälineiden uusimista ja liikkumistaidon harjoittelua. Yksilökuntoutuksessa tavoitteena on, että asiakas saa konkreettisia ohjeita ja tarpeellista tietoa. Asiakasta tuetaan löytämään itselleen esimerkiksi voimavaroja ja erilaisia keinoja itsenäiseen elämään omassa toimintaympäristössään.

On siis tärkeätä, että kuntoutusta tarvitseva voi hakeutua kuntoutukseen. Yhteiskunnan tulee huolehtia kuntoutusmahdollisuuksien tukemisesta jatkossakin!

Tervetuloa kuntoutukseen, kuntoutustiimimme odottaa innolla uusia kuntoutuspäätöksiä!

Hanna Tenhunen,
palveluvastaava, kuntoutus ■

Muistoja veneilystä Näsijärvellä

Teksti: Riku Virtanen

Kuva: Visit Tampere, Kari Savolainen

On luminen maaliskuun päivä. Katse-
len lumen peittämää Näsijärveä. Van-
hempieni omakotitalon pihassa on tu-
kipuiden päälle nostettu vene kevättä
odottamassa. Tämän veneen matkoil-
ta minulla on paljon muistoja.

Tampere tunnetaan kaupunkina, joka
on kahden järven välissä. Ne ovat Nä-
sijärvi ja Pyhäjärvi. Näsijärvi on vajaat
45 kilometriä pitkä ja vajaat 30 kilo-
metriä leveä. Se on Suomen 16. suu-
rin järvi.

Höyrylaiva Tarjanne liikennöi Näsijär-
vellä. Se otettiin käyttöön yli 110 vuot-
ta sitten. Laivan reitti kulkee Tampe-
reelta Muroleen kanavan kautta Ruo-
vedelle ja Virroille. Vanhempani ovat
nähtäneet Tarjanne-laivan monta ker-
taa. Veneilijät käyttävät samoja reitte-
jä kuin Tarjanne, joka kuljettaa risteily-
matkustajia.

Olin noin kymmenvuotias, kun van-
hempani liittyivät Tampereen Navi-
gaatioseuraan. Seuralla oli viisi tuki-
kohtaa eri puolella Näsijärveä. Riek-
kolan tukikohta sijaitsee Muroleen
kanavan pohjoispuolella Palovedel-
lä. Toiseksi eniten vanhempani suo-
sivat Ankkalinnan tukikohtaa, joka on
Virtain Vaskivedellä. Heidän kolmas

suosikkitekokohta oli Vehkalinna
Mänttä-Vilppulassa. Tosin Vehkalinna
ei ole enää seuran tukikohta, kun paik-
kaa vuokrannut omistaja myi paikan.

Vanhempani kävivät harvemmin Vä-
hä-Lampisaaren ja Kuterin tukikoh-
dissa. Etenkin Vähä-Lampisaari on
runsaan linnuston kohde. Se on myös
ainoa silloisista tukikohdista, joka si-
jaitsee saarella.

Vanhempani ottivat melko pian seu-
raan liittyttyään Riekkolan tukikoh-
dan isännän tehtävät. Se tarkoitti, että
heidän piti huolehtia tukikohdan yllä-
pidosta, tapahtumista ja palveluista.
Tehtäviin kuului myös kirjoittaa tuki-
kohdan kuulumisista veneilyseuran
lehteen.

Muistan vielä, kun vanhempani pit-
kän pohdiskelun jälkeen saivat tehtyä
tekstiluonnoksen. He kirjoittivat, että
korppikotkat lentelevät Riekkolan yllä.
Lehteen asti tämä versio ei päätynyt,
kun he pyysivät minua muokkaamaan
tekstistä julkaisukelpoisen.

Vanhemmillani on vajaat kymme-
nen metriä pitkä moottorivene. Siellä
on edessä tilaa nukkumiseen kahdel-
le. Veneen takana on pieni, normaalia
yhden hengen vuodetta pienempi tila.
Siellä vietin monta kesäyötä.

Veneellä vietetty päiväni koostui ruo-
kailujen ja saunomisen lisäksi joskus

kävelylenkistä. Ylimääräistä aikaa jäi paljon, ja luinkin veneellä monta kirjaa pisteillä, kuten esimerkiksi suomalaisen klassikon "Täällä Pohjantähden alla" ja venäläisen suurteoksen "Anna Karenina".

Veneilytukikohdissa lämmitetään sauna kesäaikana joka päivä. Olikin tavalista, että kävin kesällä viikon kaikkina päivinä saunassa.

Itse pidin aikoinaan kovista löylyistä. Asiassa oli se puoli, että samassa saunassa saattoi olla yli kymmenen miestä. Kun en nähnyt ja kuullut hyvin, heitin löylyä kiukaalle muista välittämättä. Kun sama tapahtui muutaman kerran, muut veneilijät pysyivät isältäni, että saataisiin tämä kova löylymies heittämään vähemmän.

Isäni jutteli, että koska en näe muiden kärventyvän kuumuudessa, enkä

kuule heidän pyyntöjään vähemmistä löylyistä, on parempi antaa löylynheitto näkevien hoidettavaksi.

Saunomisen lisäksi nautin uimisesta ja sukeltamisesta. Muistoihin on jäänyt, kun kerran veneen ankkuriköysi sotkeentui veneen peräsimeen. Sotkeentunut kohta oli veneen alla yli puolen metrin syvyydessä. Vene onneksi oli Vilppulan venesataman laiturissa. Vesi oli noin kymmenasteista. Laiturilla käynyt sukeltaja sanoi, ettei hän lähtisi noin kylmään veteen ilman märkäpukua.

Isäni kuitenkin tiesi, että olin edellisellä päivänä uinut pitkän aikaa samassa vedessä, eikä kylmä vesi ollut minulle ongelma. Luin tapani mukaan kirjaa veneen takaosassa, kun isäni tuli kysymään, auttaisinko ankkurin kanssa. Hän sanoi, että tehtävä voi olla liian hankala.

Kuva: Visit Tampere, Kari Savolainen. Laiva Muroleen kanavalla.

Tuumasin hänelle, että laitan uimahousut jalkaan ja lähden veitsi kädessä Näsijärveen. Ankkurin katkaisu kesti vajaat puoli tuntia, ja jouduin sukeltamaan minuuteiksi kerrallaan veneen alle leikkaamaan vahvaa köyttä. Kalliiksi sukellus ei isälle tullut, sillä pyysin palkkioksi lämmintä pizzaa.

Liikkuminen veneestä laiturille ja siitä maihin oli heikon näön kanssa aina pieni projekti. Tuolloin en vielä käyttänyt valkoista keppiä tai opaskoiraa. Onneksi vanhempani ja muut veneilijät auttoivat, sillä välillä kiipeily laiturilta veneeseen oli kuin seinäkiipeilyä.

Tukikohdan talkoopäivinä laiturissa oli kymmeniä veneitä, ja joskus vanhempieni vene oli kiinnitetty toisen veneen taakse. Tällöin sain kiipeillä ensin omasta veneestä toiseen, ja sieltä laiturille. Muistaakseni en pudonnut koskaan järveen, vaikka muut veneilijät kyllä joskus putoilivat.

Iltaisin tavallisesti luin veneessä kirjoja tai olin tietokoneella. Vanhempani viettivät aikaa muiden veneilijöiden kanssa grillillä.

Viihdyin mieluummin yksin veneessä, sillä tuolloin minulla ei vielä ollut implanttia. Tulkkipalvelua aloin käyttää aktiivisemmin vasta vuosia myöhemmin, kun olin jo muuttanut asumaan omaan asuntoon.

Vieläkin muistelen kesäisin juhannusyötä Vehkalinnan saunaterassilla.

Naisten lähdettyä saunasta menivät miehet saunaan keskiyön aikoihin.

Istuin saunaterassilla yhden jälkeen yöllä, ja aurinko paistoi siniseltä taivaalta kuin keskipäivällä. Harvoin olen kokenut suomalaisen yöttömän yön näin konkreettisesti.

Kaikissa tukikohdissa on kesän aikana talkoopäivä, jolloin seuralaiset tekevät talkootyönä tukikohdan ylläpitotöitä. Näiden tehtävien lisäksi seuralaisille on muuta ohjelmaa, joka voi olla leikkejä tai vaikkapa maan alla valmistettavan rosvopaistin tekoa. Ankkalinnan talkoopäivät jäivät mieleeni juuri rosvopaistista, joka oli pitkään haudutettua lampaan lihaa.

Toki talkootöitä on myös talvisin, ja muistan olleeni Ankkalinnassa kovilla pakkasilla paksuissa haalareissa vetämässä tukkeja lunta pitkin. Kyseiset tukit tulivat laiturin tukipaaluiksi, joita seuraavana kesänä paalutettiin rantaan.

Näsijärven rannassa melko lähellä Näsinneulaa ja Särkänniemen huvipuistoa on veneilyseuran koulutuskeskus Pajasaari. Siellä seura järjestää koulutusten lisäksi juhlia, kuten pikkujouluja. Pajasaarta vuokrataan juhlatilaksi seuran jäsenille ja ulkopuolisille.

Tila soveltuu jopa sadan ihmisen syntymäpäivä-, valmistujais- ja muihin juhliin. Itse olen ollut Pajasaarella juhlapuheen pitäjänä isäni 60-vuotisjuhlassa ja siskoni valmistujaisjuhlassa. ■

Runo: Rauhanaurinko

Avaa silmäsi aurinko,
katso kohti maailmaa,
lennätä levottomat liekit
maan mailta ja meriltä,
avaruuden mustiin aukkoihin.

Sammuta sotien soihdut,
tasoita taistelijoiden tiet
takaisin kotituville,
läheisten luo lieden lämpöön.

Älä ruostuta rauhan,
ruhtinaan ratsua.
Ratsu tanssii taivaalla,
merkinä maailman ihmisille,
sopu sijaa antaa,
toivo tappaa tuskan
ja unelmat uutta luovat.

Tähdet tanssivat taivaalla
ja sateenkaari loistaa,
uuden ajan merkinä
pienien aurinkojen silmille.

Anu Mikkola

Auringonlasku. Kuvatoimisto Rodeo.

Kurkistus Bulgarian kuurosokeiden historiaan ja nykypäivään

Teksti: Sanna Paasonen
Kuvat: Velichka Draganova

Viime syyskuun lopussa Bulgarian kuurosokeiden liike ja järjestölehti "Ääni ja Valo" juhlivat pyöreitä rantakaupunki Varnassa. Bulgaria oli mukana Tanskassa perustamassa Euroopan kuurosokeiden liittoa (EDbU) vuonna 2003. Juhlallisuuksien jälkeen haastattelin järjestön nykyistä puheenjohtajaa, **Velichka Draganovaa**, sähköpostitse. Aiheena oli Bulgarian kuurosokeiden historia. Haastattelu käytiin englanniksi lokakuussa 2023.

Bulgarialainen nainen puhumassa.

Mistä kaikki alkoi?

Bulgarian sokeiden liiton (UBB) Kansallisen sokeiden kuntoutumiskeskuksen johtaja **Dimitar Parapanov** oli vuonna 1993 perustamassa 94 kuurosokean voimin Kuurosokeiden toiminnan ja ongelmien komiteaa (engl. Committee on Deafblind Activity and Problems). Tätä seuraavana vuonna perustettiin oma hallitus, jota Parapanov johti. Siitä alkaneen kartoituksen myötä löytyi lisää kuurosokeita ja haluttiin saada oma järjestö puolustamaan kuurosokeiden oikeuksia.

15. elokuuta 1997 perusti 71 henkilöä, joista suurin osa oli kuurosokeita, Kuurosokeiden kansallisen järjestön (NADbBg). Parapanov toimi sen ensimmäisenä johtajana äkilliseen kuolemaansa asti 2018. Sen jälkeen johtoon siirtyi Velichka Draganova. Yhdistyksellä ei ole varajohtajaa.

Järjestötoiminta nykyään

Järjestön jäseneksi voi hakea henkilö, joka on täyttänyt 18 vuotta ja jolla on vähintään 71 % näkövamma-aste sekä vähintään 45 dB kuulonalenema paremmassa korvassa. Tällä hetkellä mukana on 507 jäsentä.

Bulgarian kansallisen Helen Keller -keskuksen palveluja käyttää

kaikkiaan 127 kuurosokeaa sekä 26 kuulevaa ja näkeväää, jotka opiskelevat kuurosokeiden tulkkausta ja avustajaksi. 507 jäsenestä 488 käyttää puhuttua kieltä äidinkielenään ja 19 viittomakieltä. Noin 4 % jäsenistä on viittomakielisiä.

Kuurosokeiden järjestön keskustuomisto ja Helen Keller -keskus sijaitsevat Bulgarian toiseksi suurimmassa kaupungissa, Plovdivissa. Siellä Euroopan kuurosokeiden liitto piti taannoin yleiskonferenssin ja -kokouksen. Järjestöllä on 22 alueellista organisaatiota ja kaksi ryhmää. Kunnat tarjoavat tilat, joita käyttävät myös sokeiden, kuurojen ja kulttuuri- ja koulutusjärjestöt.

Jokaisessa 22 alueellisessa organisaatiossa on osa-aikainen työntekijä. Hän on paikallisen puheenjohtajan apuna. Puheenjohtaja on osa-aikaisesti töissä Bulgarian kuurosokeilla. Keskustuomistossa työskentelee viisi kokoaikaista ja kaksi osa-aikaista työntekijää.

Järjestöllä on valtiollinen toimilupa tarjota Helen Keller -keskuksen kautta aikuisille kuurosokeille kuntoutusta ja terapiaa. Lisäksi keskus tarjoaa läheisille sekä muille kiinnostuneille koulutusta kuurosokeiden tulkkaukseen ja avustamiseen.

Kuurosokeutta koskevat lainsäädännöt

Bulgariassa vuonna 2020 tuli uusi henkilökohtaisen avun laki. Avustaja on käytettävissä enintään kahdeksan tuntia työpäivän aikana. Draganovan mukaan suurin osa saa 2–4 tuntia, joka eikuitenkaan riitä hoitamaan omia asioita kodin ulkopuolella.

Vuonna 2021 Bulgariassa määriteltiin laissa, että kuurot ja kuurosokeat tulkinkäyttäjät saavat käyttää tulkkiä 120 tuntia vuodessa. Lisäksi esimerkiksi vammaisten henkilöiden laissa on mainittu kuurosokea edustaja kansallisessa neuvostossa. Viittomakielilaissa on mainittu kuurosokeat bulgarialaisen viittomakielen käyttäjiksi ja

Bulgarialaisia kuurosokeita.

siihen sisältyy myös erityiskommunikaation järjestelmä.

Tulkkiopetuksessa on sisällytetty kaikki kommunikaatiotavat, ympäristön kuvailu ja opastus.

Ääni ja Valo -järjestölehti

Vuosina 2000–2003 Bulgarian kuurosokeiden järjestö julkaisi 10 uutiskoostetta. 2003 Dimitar Parapanovin aloitteesta käynnistettiin Ääni & Valo -järjestölehden tuotanto. Lehteen on sisällytetty muun muassa kuurosokeiden kirjoituksia omista ajatuksista ja kokemuksista, sosiaalisiin oikeuksiin liittyviä tiedotteita ja muita aiheita. Lehdessä on julkaistu lisäksi artikkeleita paikallisista ja kansainvälisistä kuulumisista. Lisäksi julkaistaan kuurosokeiden taitelijoiden töitä.

Rahoitus tulee valtion ja lukijoiden avustuksista. Järjestön hallitus

valitsee toimittajan, jota avustaa työntekijöiden ja puheenjohtajan muodostama toimitusneuvosto. He yhdessä vastaavat lehdestä. Myös alueelliset toimijat osallistuvat artikkeleiden tekoon.

Lehti on A4-kokoinen, värillisellä paperilla ja normaalilla kirjjasimella. Vuodesta 2005 alkaen se on tuotettu 90-minuuttisena ääninauhotteena, vuodesta 2007 CD-levyllä ja verkkojulkaisuna. Vuonna 2009 aloitettiin pisteversion tuotanto.

Draganova pyysi välittämään nämä terveiset suomalaisille lukijoille: "Kun sinulla on lukemattomia ystäviä, unohdat vammasi. Ystävät auttavat uskomaan omiin kykyihin. Lopuksi haluaisin sanoa, että älkää lannistuko ystäväiseni älkääkö häpeäkö vammaisuutta." ■

Ääni & Valo -lehteä tehdään eri muodoissa.

Viittomakieliteko -palkinto Peltomaalle ja kunniamaininta Pikku Kakkoselle

Kuurojen Liitto ry myöntää Vuoden viittomakieliteko 2023 -tunnustuspalkinnon viittomakieliselle artisti **Miguel Peltomaalle**. Peltomaa oli yleisön eniten ehdottama valinta tunnustuspalkinnon saajaksi!

Kuurojen Liiton hallitus toteaa perusteluissa, että Miguel Peltomaa on vuosien ajan vaikuttanut monin tavoin viihde-, taide- ja kulttuurialalla ja tuonut viittomakieltä tutummaksi osaksi suomalaista arkea. Hän on vuonna 2023 työskennellyt mm. juontajana Pikku Kakkosessa, joka näin on tullut osaksi viittomakielisten lasten elämää.

Kuluneen vuoden aikana Peltomaa on taiteen ja viihteen kautta lisännyt tietoisuutta viittomakielestä ja viittomakielisistä eri foorumeilla, kuten sosiaalisessa mediassa, Uuden Musiikin Kilpailussa (UMK) ja kulttuurigaalassa. Ensimmäistä kertaa UMK:n historiassa kilpailua oli mahdollisuus seurata myös viittomakielellä, kun Peltomaa toimi kilpailukappaleiden tulkkina ja ohjelman kommentaattorina, tuoden siten viittomakielelle laajaa näkyvyyttä. Hän onnistui erityisen hienosti Käärijän kappaleen "Cha Cha Cha" taiteellisessa kääntämisessä viittomakielelle.

Ennen kaikkea Miguel Peltomaa on monelle viittomakieliselle lapselle ja nuorelle nyt esikuva.

Kuurojen Liiton hallitus päätti lisäksi myöntää kunniamaininnan Yleisradion Pikku Kakkoselle viittomakielisistä lasten ohjelmista. Pikku Kakkonen, lastenkulttuurin instituutio, tekee mm. yhdessä Viittomakielisen kirjaston kanssa erittäin tasokasta ja laadukasta viittomakielistä sisältöä pienelle, mutta sitäkin tärkeämmälle kohderyhmälle, viittomakielisille lapsille. Perus- ja ihmisoikeusnäkökulmasta on tärkeää, että ohjelmia tehdään saatettavaksi myös heille.

Palkinto ja kunniamaininta luovutettiin Viittomakielen päivän webinaarisessa 12.2.

Lähde ja kuva: Kuurojen Liitto ■

Miguel Peltomaa.

Kai Leinoselle luovutettiin ansiomitali

Kuvat: Jaakko Evonen

Suomen Kuurosokeat ry:n eläkkeellä olevalle toiminnanjohtaja **Kai Leinoselle** myönnettiin Suomen Leijonan ansioristi. Ansiomerkin saavuttua järjestettiin juhlallinen merkin luovutus-tilaisuus Kuurosokeiden Toimintakeskuksella Martti Kemppi -salissa. Paikalla olivat yhdistyksen puheenjohtaja **Timo Lehtonen**, toiminnanjohtaja **Risto Hoikkanen**, johdon sihteeri **Anne Iso-Kuortti** sekä yhdistyksen hallitus, johtoryhmä ja tulkkeja. ■

Kai Leinonen ja puheenjohtaja Timo Lehtonen

Risto Hoikkanen kiinnittää ansiomerkin Kai Leinosen pukuun.

Kai Leinoselle ojennettiin lisäksi ohjeet kunniamerkin käyttöön ja säilytysrasia. Vasemmalla Anne Iso-Kuortti ja Risto Hoikkanen.

Kai Leinonen pitää kiitospuhetta juhlaväelle.

Russ Palmer kunniatohtoriksi

Kuva: Russ Palmerin kuva-arkisto

Oulun yliopisto vihkii keväällä 17 uutta kunniatohtoria 17.-19.5.2024 järjestävässä tapahtumassa. Musiikkiterapeutti Russ Palmer vihitään Kasvatustieteiden ja psykologian tiedekunnasta.

Oulun Yliopiston sivuilla Russ Palmer esitellään seuraavasti:

"Russ Palmer tunnetaan kansainvälisesti erityisesti tuntoaistiin perustuvan, sosiaalishaptisen kommunikaation tutkijana ja kouluttajana.

Toinen hänen tutkimusaloistaan liittyy kommunikaatiomahdollisuuksiin ilman näkö- ja kuuloaistia. Hän on edelläkävijä kommunikaatiomahdollisuuksiltaan rajallisten henkilöiden vuorovaikutuksen kehittämisessä ja tutkimuksessa.

Sosiaalishaptisen kommunikaation ydinkohderyhmä ovat kuurosokeat tai kuurosokeutuvat henkilöt. Musiikkiterapeutina Palmer tutkii myös sitä, miten musiikkia voi kuunnella keholla."■

Jyväskylän vapaa-ajan kerhon vetäjän esittely

Teksti: Johanna Rytönen

Kuva: Jaakko Evonen

Olen Johanna Rytönen, 36-vuotias, ja asun Jyväskylän Kivistössä. Olen kotoisin Helsingistä, josta muutin Jyväskylään keväällä 2022.

Olen useamman vuoden ajan ollut mukana Suomen Kuurosokeat ry:n toiminnassa, ja hallituksessa yli 2 vuotta. Lisäksi olen yhdistyksen nuorisolähteiläs. Halusin kokeilla lisäksi vapaaehtoistyötä yhdistyksessä, joten päätin perustaa tänne Jyväskylään kuurosokeiden vapaa-ajan kerhon.

Viime keväänä perustin jo Jyväskylän kuulonäkövammaisten nuorten WhatsApp-ryhmän, ja olemme käyneet joka tiistai kuntosalilla. Myös muuta toimintaa on suunnitteilla. Tästä eteenpäin tuo ryhmä on osana tätä uutta kerhotoimintaa, joten se on avoin kaikenkäisille kuurosokeille Jyväskylän alueella.

Minulla on oikea korva kuuro ja vasemmassa on keskivaikea kuulonalema. Käytän kuulolaitetta ja kommunikoin puheella, viittomakieltä osaan jonkin verran. Tarvittaessa käytän tulkkia. Näkövammani on melko lievä. Näen lukea normaalia tekstiä, mutta

kaukonäkö on huono, samoin syvyysnäkö ja tasapaino. Käytän ulkona liikkuessa valkoista keppiä, joka on ainakin merkinä muille siitä, että en näe kovin hyvin.

Odotan kerhotoiminnan alkamista! Toivottavasti tulee olemaan paljon aktiivisia osallistujia ja mukavia yhteisiä tapaamisia. Suunnitelmissa on järjestää lähinnä toiminnallista ohjelmaa, kuten retkiä ja tutustumiskäyntejä eri kohteissa. Toiveita ja ideoita otetaan vastaan! ■

Puheenjohtajan palsta

Hyvät jäsenet ja lehden lukijat!

Kevättä kohden olemme menossa. Talitintit laulavat riemulla: "titityy, titityy". Siis kevättä on rinnassa!

Presidentinvaalit on käyty. Suomeen on valittu tasavallan presidentiksi **Alexander Stubb** seuraavaksi kuudeksi vuodeksi.

Tiukkaa vääntöä on käyty myös helmikuun aikana istuvan hallituksen ja työmarkkinajärjestöjen välillä. Hallituksen ajamat leikkaukset ovat herättäneet laajaa mielipiteiden ilmaisuja erilaisilla lakoilla ja työnseisauksilla. Toivottavasti jonkinlainen yhteinen keskusteluyhteys rakentuisi

hallituksen ja työmarkkinajärjestöjen välille!

Yhdistyksen suunnalla valmistellaan menneen vuoden 2023 toimintakertomusta ja tilinpäätöstä. Hallitus on pitänyt yhdessä johtoryhmän kanssa koulutuspäivän sekä strategian tarkastelun vuodelle 2024.

Kalakaverit-kerho juhlii!

Kalakaverit-kerho täyttää 30 vuotta 5.päivä maaliskuuta. Vuosittaista pilkkitapahtumaa ja kerhon syntymäpäivää vietetään 23.maaliskuuta Vuokattissa. Kerho on yksi yhdistyksen vanhimmista valtakunnallisista kerhoista.

Vaikka se kokoontuu vain kahdesti vuodessa, kerää kerho aina runsaasti innokkaita kalastusharrastuksesta kiinnostuneita jäseniä. Lämpimät onnittelet kerholle ja kaikille sen jäsenille. Hienoa, että meillä on näin upea jäseniä kokoavaa toimintaa.

Yhdistyksen kerhotoiminta on aktivoitunut, kun Jyväskylässä aloitti helmikuussa vapaa-ajan kerho. Sen vetäjänä toimii hallituksen jäsen **Johanna Rytkönen**. Monipuoliseen toimintaan kuuluu esimerkiksi yhteisiä tapaamisia, tutustumisia alueen museoihin ja yhteisiä kuntosalikäyntejä.

Tulevaisuudessa olisi kiva, jos kerhotoimintaa saataisiin viriteltyä Itä-Suomen suuntaan. Sitä voisi olla Varkaus–Kuopio–Joensuu akselilla, jossa asuu riittävästi jäseniä ja yhdistyksen asiakkaita. Aikaisemmin Kuopion suunnalla toimi oma kerho, mutta nyt sille ei ole ollut vetäjää tai kerhotiimiä.

Toivottavasti pohjoisestakin löytyisi yhteinen paikka, jossa olisi kohtuulliset kulkuyhteydet kerhotoiminnalle. Tietysti tarvitaan oma kerhotiimi vetämään omasisältöistä kerhoa.

Jäsen- ja varainhankinnasta

Olen miettinyt, kuinka yhdistykseen saataisiin uusia jäseniä. Viime ja edellisenä vuotena on jäsenmäärä pienentynyt. Tähän syynä on tietysti jäsenistön ikääntyminen eli luonnollinen poistuma. Vuonna 2023 yhdistyksessä oli varsinaisia jäseniä

317, kannatusjäseniä 67 sekä muutamia omaisjäseniä, joilla on äänioikeus. Lisäksi oli pari kannatusjäsentä. Yhdistykseen liittyi kahdeksan uutta jäsentä.

Miten sitten saisimme uusia jäseniä toimintaan? Mitkä olisivat ne asiat, palvelut tai jäsenedut, jotka herättäisivät kiinnostuksen liittymään yhdistykseen? Onko esteenä liittymismaksu tai jokin muu asia? Yhdistykseen liittymiseksi tulisi olla jokin houkutin, jäsenetu.

Yhdistykseen on taas nimetty varainhankinta-työryhmä, joka on laatinut varainhankinnan suunnitelman kahdelle seuraavalle vuodelle. Huomioitavaa on, että vaikka yhdistys saa tukea Stealta ja eri kaupungeista, on tuki vuosi vuodelta pienentynyt. Siksi on tärkeää käynnistää omaa varainhankintaa. Ajatuksena on, että meillä olisi säännöllisiä kuukausi-, vuosi- tai kertalahjoittajia tiettyihin kohteisiin. Varainhankintatuotettakin on mietitty pienellä porukalla. Olisiko lukijoilla ideoita, mikä voisi olla tuote, jota voitaisiin myydä?

Eräänä vaihtoehtona voisivat olla tuki/kannatusjäsenet. Mielestäni yhdistyksellä voisi olla kuulevia ja näkeviä, toimintaamme tukevia henkilöitä. Heillä ei olisi mitään sidonnaisuuksia yhdistyksen jäsenyyksiin.

Keväisin tervehdyksen puheenjohtaja
Timo Lehtonen ■

Kolumni: Esko-setä äänestämässä

Niin siinä kävi kuten alkusyksystä ennustin. Presidentinvaalit menivät toiselle kierrokselle.

Minulle alkoi loppuvuodesta 2023 hahmottua lopullisesti ehdokkaani nimi. Kuitenkin vielä tammikuussa piti katsella vaalipaneeleja ja tehdä lopullinen päätös.

Sitten tuli epävarma olo: saako minun käsialastani selvää? Nykyään en kirjoita kuin tarvittaessa allekirjoituksia joihinkin asiakirjoihin. Kun tulin täysi-ikäiseksi, olen käynyt melkein joka kerta käyttämässä kansalaisvelvollisuuteni eli äänestämässä. Aina olen itse raapustanut numeron/numerot äänestyslippuun.

Apua äänestystilanteessa

Päätin kokeilla avustajaa tähän tehtävään. Nykyään suosin ennakoäänestämistä ja niinpä menimme puolisoni kanssa ostoskeskuksessa olevalle äänestyspaikalle. Valkoinen keppi kädessäni jonotimme omaa vuoroamme. Vihdoin tuli vuoroni ja pyysin vaaliavustajaa itselleni. Nuori neitonen tuli luokseni, ojensi käsivarttaan ja sanoi, että mennäänpä käsikynkkää tuonne koppiin. Minäpä totesin, ettei niin mennä vaan opastusotteessa ja neuvoin kuinka se tapahtuu.

Siirryimme siististi äänestyskoppiin,

jossa avustaja kysyi, kuinka toimitaan. Sanoin, ettei minun käsialastani taida saada selvää, joten voisitko kirjoittaa numeron lippuun (enpä kerro teille lukijoille minkä numeron sanoin). Sitten tarkistin, mitä äänestyslippuun oli piirretty. Totesin sen olevan toiveeni mukainen.

Saavuin opastusotteessa vaalivirkailijan luo, jossa äänestyslippuni ja allekirjoitus suoritetusta toimenpiteestä laitettiin kirjekuoreen. Puolisoni oli samalla tullut vierelleni ja niin poistuimme ulos ja kotiin. Täytyy todeta, että hyvin vaivattomasti homma sujui vaaliavustajaa käyttäen.

Toisella kierroksella päätin tehdä

asian toisella tavalla. Menimme äänestyspaikalle ja kysyin, voiko puolisoni toimia avustajana äänestäessäni. Se sopi. Olin ennakkoon sanonut kumman ehdokkaan numero tulee äänestyslipukkeeseen kirjoittaa. Katsoin kädenliikkeiden perusteella mitä lipukkeeseen tuli ja tarkastin sen oikeaksi.

Vaalivirkailijan luona tehtiin kaksi allekirjoitusta. Nyt piti allekirjoittaa myös paperi siitä, että olen käyttänyt omaa avustajaa äänestyksen yhteydessä. Samoin puolisoni piti allekirjoituksellaan vahvistaa, että hän toimi minun avustajanani äänestyksen yhteydessä. Kyllä äänestäminen toimii näinkin.

Pohdintaa äänestämisestä tulevaisuudessa

Pohdin, että miten käs tulevaisuudessa ihmiset yleensä osaavat kirjoittaa numeroita? Yhä enemmän kirjoitetaan vain tietokoneella, tabletilla tai kännykällä. Kun joskus joku kirjoittaa puhe-linnumeronsa lapulle ja toteaa, "tästä

numerosta saat minut kiinni", laitan lapun taskuun ja menen kotiin. Sitten kotona kaivan lapun esille ja rupean katsomaan suurennuslasilla, mikä se numero on. Eipä ole tämä helppo tehtävä aina. Joidenkin numeroiden kohdalla saattaa olla kovinkin paljon tulokinnan varaa saati, ettei se näytä numerolta lainkaan.

Tulevaisuudessa äänestyspaikoille saattavat tulla sähköiset äänestystavat. Silloin todennäköisesti kyseessä olisi kosketusnäyttö, jolloin näkövammaisilla olisi uusi ongelma edessään. Aika näyttää, mitä tulevaisuus tuo tullessaan.

Ensi kesäkuussa ovat europarlamenttivaalit. Varsinainen vaalipäivä on Suomessa 9.6.2024.

Esko-setä

Kirjoittaja käyttää äänioikeuttaan aina kun se on mahdollista. ■

Vaalit.fi -sivulta löydät tietoa ja ohjeita tulevista vaaleista. Seuraavat vaalit ovat Europarlamenttivaalit 9.6.2024. Alue- ja kuntavaalit pidetään 13.4.2025 ja eduskuntavaalit 18.4.2027.

Ennakkoon äänestämiselle ei tarvitse esittää mitään syytä. Se on äänioikeutetun vapaasti valittavissa vaalipäivän

äänestyksen sijasta. Kukin äänioikeutettu voi oman valintansa mukaan äänestää ennakkoon missä tahansa yleisessä ennakkoäänestyspaikassa joko kotimaassa tai ulkomailla.

Vaalipäivänä kukin äänioikeutettu saa äänestää vain omassa äänestyspaikassaan. ■

Kuurojen ja viittomakielisten totuus- ja sovintoprosessin valmistelu jatkuu

Pääministeri **Petteri Orpon** hallitus käynnistää kuurojen ja viittomakielisten totuus- ja sovintoprosessin yhdessä kuurojen ja viittomakielisen yhteisön kanssa. Tottuus- ja sovintoprosessi on Suomen valtion ja kuurojen ja viittomakielisten yhteisön yhteinen prosessi. Oikeusministeriö on vastannut prosessin jatkovalmistelusta vuoden 2023 lopusta alkaen. Valmistelu jatkuu tiiviissä yhteistyössä yhteisön kanssa valtioneuvoston kanslian työryhmän esitysten pohjalta.

Oikeusministeriö järjesti tammikuussa yhdessä kuurojen ja viittomakielisten yhteisön edustajien kanssa pyöreän pöydän keskustelun totuus- ja sovintoprosessista. Tilaisuudessa kuultiin yhteisön kuulumisia, yhteenvedo valtioneuvoston työryhmän viime vuonna laatimista ehdotuksista ja suunnitelmia prosessin etenemisestä.

Työryhmän esittämät totuus- ja sovintoprosessin tavoitteet:

-kuurojen ja viittomakielisten henkilöiden kohtaamien historiallisten vääryyksien tunnistaminen ja dokumentointi

-toimenpiteiden ehdottaminen nykypäivänä tunnistettujen, syrjivien rakenteiden poistamiseksi viittomakielisen kulttuurin ja viittomakielten tunteuksen sekä tietoisuuden lisääminen tapahtuneista vääryyksistä niin viranomaisten kuin yksityishenkilöiden keskuudessa

-pohjan luominen sovinnon rakentamiselle yhteisön ja valtion välillä

-rakenteellisten muutosten tarpeen kuvaaminen pidemmällä aikajänteellä.

Tottuus- ja sovintoprosessi on Suomen valtion ja kuurojen ja viittomakielisten yhteisön yhteinen prosessi. Prosessin valmistelu alkoi edellisellä hallituskaudella syksyllä 2022. Työn pohjaksi julkaistiin Viitotut muistot -selvitys, joka toi esiin kuurojen ja viittomakielisen yhteisön jäsenten kokemia vääryyksiä ja yhteisön kokemuksia Suomessa 1900-luvulta nykypäivään.

Tottuus- ja sovintoprosessin valmistelua jatkettiin valtioneuvoston kanslian asettamalla työryhmällä, joka päätti työnsä kesällä 2023.

Lähde: oikeusministeriön tiedote ■

Totuus- ja sovintoprosessin työryhmän pyöreän pöydän keskustelu. Kuvat: Risto Hoikkanen

Tekoälyn jalanjäljillä

Teksti: Martti Avila ja tekoäly

Perjantaina 9.2. Suomen Kuurosokeat ry:n ICT-koulutus järjesti tietoiskukoulutuksen etänä. ICT-kouluttaja **Olli Vaasheimo** esitteli ChatGPT-tekoälyä tunnin ajan.

Innostuin samana iltana kokeilemaan, millaista tekstiä tuo tekoäly tuottaa ja onko se luotettavaa. Kokeilin erilaisia juttuja ja oheinen artikkeli tuntui sen verran luotettavalta ja kiinnostavalta, että uskaltauduin laittamaan sen yhdistyksen viestintään. Muuten en ole ollut koko tekoälystä mitenkään kiinnostunut, mutta esittelyn ja kokeilun jälkeen suhtautuminen siihen muuttui kertaheitolla. Joten jatkossakin aion jatkaa sen parissa tekstin aikaansaamista.

Artikkeli: ”Näkymättömiä vahvuuksia: Kuurosokeat Suomessa”

Suomessa asuu joukko ihmisiä, joiden arki saattaa näyttäytyä ulkopuolisille haasteellisena, mutta joiden sisäinen voima ja selviytymiskyky ovat vertaansa vailla. He ovat kuurosokeita – yksilöitä, joilla on ainutlaatuisia kokemuksia ja tarinoita kerrottavanaan. Kuurosokeus on monimutkainen tila, joka vaikuttaa sekä kuuloon että

näköön, mutta se ei määrittele näiden ihmisten elämää. Pikemminkin se asettaa heidät uudenlaiseen valoon, jossa korostuvat sisäinen vahvuus, kekseliäisyys ja yhteisöllisyys.

Yksi keskeisimmistä asioista kuurosokeiden yhteisössä on viestinnän merkitys. Vaikka perinteiset kommunikaatiomenetelmät kuten puhe tai viittominen voivat olla haastavia, kuurosokeat ovat mestareita löytämään uusia tapoja ilmaista itseään. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi taktiillista viestintää, jossa kosketus ja liike välittävät sanomaa, tai erityisiä viestintävälineitä, kuten pistekirjoitusta ja viittomakielistä kuvailua. Tämä luova lähestymistapa viestintään on inspiroivaa ja opettavainen kaikille, jotka kohtaavat kommunikaatiohaasteita.

Toinen keskeinen näkökulma on esteettömyys ja saavutettavuus yhteiskunnassa. Kuurosokeiden tarpeiden huomioiminen rakennetussa ympäristössä, julkisissa palveluissa ja digitaalisissa sovelluksissa on välttämätöntä, jotta he voivat osallistua täysivaltaisesti yhteiskunnan toimintaan. Esteettömyyden lisääminen ei hyödytä ainoastaan kuurosokeita, vaan se tekee ympäristöstä paremman

kaikille, oli kyse sitten liikkumisesta, kommunikaatiosta tai käyttäjäkokemuksesta.

Kolmanneksi on tärkeää korostaa kuurosokeiden yhteisön vahvaa yhteenkuuluvuuden tunnetta. Vaikka jokainen kuurosokea henkilö on yksilö omilla tarpeillaan ja toiveillaan, yhteisöllisyys tarjoaa vertaistukea, ja jakamalla kokemuksiaan he voivat oppia toinen toisiltaan arjen haasteiden voittamisessa.

Suomessa onkin jo tehty paljon työtä kuurosokeiden oikeuksien ja hyvinvoinnin edistämiseksi, mutta vielä on paljon tehtävää. Tarvitaan jatkuvaa

tiedotusta ja koulutusta ymmärryksen lisäämiseksi kuurosokeuden monimuotoisuudesta ja siitä, miten parhaiten tukea tätä yhteisöä. Tarvitaan myös konkreettisia toimia esteiden poistamiseksi ja saavutettavuuden parantamiseksi kaikilla elämänalueilla.

Kuurosokeat ovat näkymättömiä vahvuuksia yhteiskunnassamme. Heidän tarinansa, taistelunsa ja saavutuksensa ansaitsevat kunnioitusta ja huomiota. Kun ymmärrämme ja arvostamme kuurosokeiden panosta yhteiskunnassamme, luomme vahvemman ja inklusiivisemmän ympäristön meille kaikille. ■

Kuva: Kuvatoimisto Rodeo. Tekoälyllä tehty kuva tulevaisuuden kaupungista paperitaiteena.

Hallituksen esittely

Teksti: Anne Metsäpuro

Kuva: Jaakko Evonen

Yhdistyksen uusi hallitus aloitti toimikautensa vuodenvaihteessa. Seuraavassa on hallituksen puheenjohtajien ja jäsenten esittely.

Puheenjohtaja **Timo Lehtonen**, Helsinki. Timo on mukana myös Näkövammaisten liiton valtuustossa ja mm. Glaukoomayhdistyksen kunnia-puheenjohtaja. Lisäksi hän on useita

tietokirjoja kirjoittanut kirjailija, joista voit lukea lisää sivulta timontieto.fi. Timo on opaskoiran käyttäjä. Yhdistyksen asioissa Timon tavoittaa sähköpostiosoitteesta puheenjohtaja@kuurosokeat.fi.

Varapuheenjohtaja **Sanna Paasonen**, Mikkeli. Sanna on myös Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunnan (VANE) jäsen vuoteen 2027 asti. Neuvottelukunta on vammaisten henkilöiden oikeuksista tehdyn YK:n yleissopimuksen valtiollinen

koordinaatiojärjestelmä. Sen tehtävänä on edistää yleissopimuksen kansallista täytäntöönpanoa ja vammaisten henkilöiden oikeuksien huomioon ottamista kaikkien hallinnonalojen toiminnassa.

Hallituksen jäsen **Maritta Oksanen**, Laukaa. Maritta on Laukaan vammaisneuvoston jäsenenä vuoteen 2025 asti.

Hallituksen jäsen **Johanna Rytönen**, Jyväskylä. Hän toimii myös Jyväskylän vapaa-ajan kerhon vetäjänä ja yhdistyksen nuorisolähettiläänä. Tarkempi esittely lehden sivulta 15.

Hallituksen jäsen **Vesa Pikkuhookana**, Tampere. Vesa on mukana Vaelluskerho Jutajien kerhotoimikunnassa.

Hallituksen jäsen **Irja Rajala**. Irja on kokemusasiantuntija, tulkkipalvelukouluttaja ja vetää kalakerho Kalakavereita sekä Naisten ja Hämeenlinnan kerhoja.

Hallituksen jäsen **Marita Vainio**, Turku. Marita on Turun kuurosokeiden kerhon vetäjä ja hän toimii Varsinais-Suomen Näkövammaisten toimikunnissa. Hänellä on oma opaskoira. ■

Kuurosokeiden kerhot

Hämeenlinna

Seuraavaksi kerho suuntaa Kuurosokeiden Toimintakeskukselle 40-vuotisjuhliin 19.6. Aikataulua päivitetään myöhemmin.

Lahti

Kerho kokoontuu ke 13.3. klo 10–13 Päijät-Hämeen Näkövammaisten toimistolla, osoite Puistokatu 9, Lahti. Vieraaksi saapuu Lahden evankelis-luterilaisen kirkon seurakuntayhtymän näkö- ja kuulovammaisten, sekä viittomakielisten diakoni Minna Turunen. Ei yleistulkkausta.

Ilmoittautumiset ma 11.3. mennessä Annille: annivirtalaakso@hotmail.com tai 040 723 60 35.

Satakunta

14.3. klo 12–15 Yhteisökeskus Otava, Kokoushuone Taivas, os. Otavankatu 5 A, 2. kerros, Pori.

Vieraana Johanna Lajunen Kuurojen Palvelusäätiöstä. Aiheena Passi-ohjelma ym. ajankohtaiset asiat. Kahvitarjoilu.

11.4. klo 12–15 Kokoushuone Taivas. Ohjelma on avoinna. Kahvitarjoilu.

Huom! 8.5. klo 12–15. Kerho Satakunnan Näkövammaisten toimitiloissa, Otavankatu 4 C 49, Pori Vieraana kuurosokeiden kuntoutusohjaaja Anne Laiho Satasairaalasta. Kahvitarjoilu.

19.6. klo 12–20. Menemme juhlimaan 40-vuotiasta Kuurosokeiden Toimintakeskusta ja kansainvälistä kuurosokeiden päivää. Matkasta lisätietoja myöhemmin.

Tervetuloa! Lisätiedot puh. 0400 532 413 tai saini.lepisto@gmail.com.

Terveisin Saini

Tampere

Aika ja paikka: tiistai 26.3. klo 13–15.30. VTS Ristontalo, monitoimitila, Valtaraitti 9, Tampere.

Kerhossa vierailee kehitysyhteistyökoordinaattori Sanna Paasonen Kynnys ry:stä, joka on monelle tuttu Suomen Kuurosokeat ry:n varapuheenjohtajana. Hän esittelee Kynnynksen kehitysyhteistyötä ja myös omaa työtään Keski-Aasian hankkeen parissa. Ennen kerhoa voi ostaa kahvia ja pulloa kioskista.

Ei yleistulkkausta. Tilaa tarvittaessa oma tulkki tai avustaja. Monitoimitilassa on induktiosilmukka.

Tervetuloa! Terveisin Tampereen kerhon toimikunta

Uusimaa

Aika ja paikka: ke 13.3. klo 13.30–16.30. Helkan Tupa, Haagan Urheilutie 12, Helsinki.

Tapaamiseen saapuvat vieraisiksi ICT-päällikkö Marko Vainioma ja ICT-kouluttaja Mervi Lintunen. Aiheita Lintusen esittäytyminen, tulevat ICT-koulutukset, ajankohtaiset asiat jne.

Jos tarvitset tulkkia, tilaa oma tulkki mukaan. Tarjolla kahvia/teetä ja pientä purtavaa, varaa 2 e kahvirahaa.

Ilmoittautuminen tapahtumaan viimeistään 11.3. mennessä: martti.avila@kolumbus.fi tai tekstiviestit/puhelin 040 757 5179.

Tervetuloa! Martti Avila

Shakkikerho

Shakin SM-kilpailut Kuurosokeiden Toimintakeskuksella

Aika: 26.–28.4.

Paikka: Kuurosokeiden Toimintakeskuksen päärakennus, Martti Kemppi-sali, osoite Insinöörinkatu 10, Tampere.

Kauempaa tulevat osallistujat voivat majoittua Toimintakeskuksen päärakennuksen A-majoitushuoneissa.

Viikonlopun ruokailut Ristontalolla.

Hinta

Majoitus- ja ruokailupaketti 202 euroa. Paketti sisältää 2 yötä majoituksessa 67,50 € /yö, 1 x pullakahvit 5 €, 4 x 12 € lounas ja päivällinen ja 2 x iltapala 7 €.

Ilmoittautuminen

Ilmoittaudu perjantaihin 5.4. mennessä shakkikerhon vetäjä Arne Pirkolalle: arnepirkola@gmail.com tai tekstiviestit 045 619 0685

Kerro yhteystietosi, nimesi, tarvitsetko majoitusta ja ruokailuja, mahdolliset ruoka-allergiat jne. Jos sinulla ei ole shakkilauttaa, saat lainata sitä Toimintakeskukselta. Shakkiturnauksessa ei ole yleistulkkia, tilaa tarvittaessa tulkki. Lisätiedot Aarnelta.

Tulevat shakkipeli-illat

Illat järjestetään VTS Ristontalon 6. kerroksessa Osoite Valtaraitti 9, Tampere

Ajankohdat:

Tiistai 12.3.

Tiistai 9.4.

Tiistai 14.5.

Kellonajat 17:00-19:30.

Harjoitteleme ja pelaamme shakkia, opimme shakin sääntöjä, siirtoja, tekniikkaa ja strategioita.

Kuurosokeat Keilailijat (KSK)

Kuulonäkövammaisten keilaleiri

Aika ja paikka: 27. – 30.5. Kuortaneen Urheiluopisto, Opistotie 1, Kuortane

Vetäjä: Esko Jäntti

Valmentaja: Piritta Kantola

Hinta: 2hh 238,50 €, 1 hh 304.50 €

Hinta sisältää majoituksen, ruokailut, keilailun ja valmennuksen sekä yhteiskuljetuksen Seinäjoki - Kuortane - Seinäjoki. Maksut maksetaan Kuortaneen Urheiluopistolle saapumisen yhteydessä. Leirille mahtuu 12 keilaajaa.

Sitovat ilmoittautumiset su 5.5. mennessä: ejantti@icloud.com

Ilmoita myös ruoka-aineallergiat ja osallistutko yhteiskuljetukseen.

Kuurosokeat Keilailijat (KSK) kerhon vuosikokous pidetään leirin yhteydessä. Ohjelma yhdistyksen verkkosivuilta.

Leirillä yleistulkkaus. Varaa kuitenkin oma tulkki.

Lisätiedot: ejantti@icloud.com tai 0400 646 436

ICT-koulutus

Teemapäivät asiakkaiden

toivomista aiheista

Aika: 2.–4.4. (viikko 14)

Järjestämme teemapäivät lähiopetuksena Kuurosokeiden Toimintakeskuksella Lintuaurassa. Osoite Virtainpolku 4, Tampere.

Teemapäivät soveltuvat sekä viittomakielisille että puheella kommunikoiville henkilöille, viittomakielisillä oppilailla on oltava oma tulkki. Oppilaat voivat osallistua yhteen tai useampaan päivään. Päivien aikana on aikaa oppilaiden kysymyksille.

ICT-koulutus korvaa oppilaille matkat yleisillä kulkuneuvoilla kotoa Toimintakeskukselle ja takaisin. Opetus, majoitus ja ruokailut ovat oppilaille maksuttomia.

Teemapäivien aiheet:

Tiistai 2.4. klo 9–16

Teams. Käymme läpi Microsoft Teams -sovelluksen

Keskiviikko 3.4. klo 9–16

Luetus ja Celia-kirjasto. Tutustumme Luetus-ohjelman sekä Celia-kirjaston käyttöön. Harjoittelemme kirjojen hakua, lainausta ja kuuntelua.

Torstai 4.4. klo 9–16.

Mozilla Thunderbird. Harjoittelemme Thunderbird -ohjelman peruskäyttöä

näppäinkomennoilla. Tutustumme osoitekirjaan, liitteen liittämiseen ja tallentamiseen.

Ilmoittaudu mukaan 21.3. mennessä: ict-koulutus@kuurosokeat.fi

Ompu- ja robotti piirit

Kokoontumiset iPhone- ja Android-älypuhelimien käyttäjille jatkuvat Kuurosokeiden Toimintakeskuksella, Lintuauran ICT-koulutustilassa. Osoite Virtainpolku 4, Tampere. Robotti piiri on Android-käyttäjille ja Ompu piiri iPhone-käyttäjille.

Tule mukaan oppimaan uutta sekä saamaan älypuhelimien käyttövinkkejä. Ota oma puhelin ja mahdollinen induktiosilmukka mukaan. Opetus on pienryhmäopetusta. Jos kaipaavat yksilöopetusta, varaa siihen aika erikseen kouluttajalta.

Huom! Ilmoittaudu etukäteen ict-koulutus@kuurosokeat.fi. Osallistujat voivat olla puheella kommunikoi- via, tai viittomakielisiä, joilla on oma tulkki mukana. Tilaa tarvittaessa itse tulkki.

Piirien ajankohdat:

torstai 14.3.

Robotti piiri: klo 9–11
Ompu piiri: klo 13–15

torstai 25.4.

Robotti piiri: klo 9–11
Ompu piiri: klo 13–15

keskiviikko 15.5.

Robotti piiri: klo 9–11
Ompu piiri: klo 13–15

perjantai 7.6.

Robotti piiri: klo 9–11
Ompu piiri: klo 13–15

Tapahdumia

Kommunikaation olohuone

Aika: tiistai 26.3. klo 14–15.30

Mitä merkitsee Pohjolan taika, saamelaisuus ja murteet? Tuttuja ja kuuluisia -sarjan 2. osa. Kaikille avoin Teams -keskustelu tuokio. Ei yleistulkkausta.

Ilmoittautuminen 22.3. mennessä: sanna.nuutinen@kuurosokeat.fi

Terveisin Sanna

Pohjoismainen kuurosokeiden ja kuulonäkövammaisten nuorten tapahtuma Suomessa

Missä: Kiipula koulutus- ja kuntoutuskeskus, noin tunnin matka Helsingistä

Milloin: 5.-11.8.2024!

Kenelle: 18-30-vuotiaat kuulonäkövammaiset ja kuurosokeat nuoret

Osallistujahinta: 100 euroa, sisältää viikon majoituksen, ateriat ja ohjelman

Erasmus+ -ohjelma tukee osallistujien matkakuluja, kun käyttää julkista liikennettä. Matkakulut korvataan kuitteja vastaan.

Erasmus+ -ohjelma tukee myös tulkien ja henkilökohtaisten avustajien majoitus- ja täysihoitokuluja.

Lisätietoa tapahtumasta: milla.lindh@kuurosokeat.fi

Kaikille kiinnostuneille lähetetään lisätietoa tapahtumasta, seuraa myös Suomen Kuurosokeat ry:n tiedotteita!

Järjestämme kaksi Teams-tapaamista ennen tapahtumaa:

19.4. klo 16–17.30 Suomen aikaa

17.5. klo 16–17.30 Suomen aikaa

Ilmoittaudu Teamsiin: milla.lindh@kuurosokeat.fi

Niihin osallistuminen on ilmaista eikä edellytä itse tapahtumaan osallistumista. Teamsissa esitellään viikon ohjelmaa ja Kiipulaa.

Olet tosi tervetullut mukaan sellaisena kuin olet. Terveisin Milla

Kurssit

Kaikilla aisteilla

Ajankohta: tiistai–perjantai 21.–24.5.

Paikka: Kuurosokeiden Toimintakeskus, Tampere

Kohderyhmä: Aikuiset kuulonäkövammaiset ja kuurosokeat henkilöt

Tavoite ja sisältö: Opitaan hyödyntämään kokonaisvaltaisesti omia aisteja arjen eri toiminnoissa. Harjoitellaan mm. käsillä hahmottamista, maku- ja hajuaistin hyödyntämistä sekä apuvälineiden käyttämistä esim. liikkuesssa.

Hakuaika päättyy tiistaina 16.4.

Perhekurssi

Ajankohta: tiistai–perjantai 4.–7.6.

Paikka: Kiipula, Turenki

Kohderyhmä: Kurssille otetaan 6–8 perhettä, joista vähintään toinen vanhemmista on kuurosokea tai kuulonäkövammaisen ja lapset ovat alle 18-vuotiaita.

Tavoite ja sisältö: Kurssi tarjoaa perheille mahdollisuuden keskustella vertaisryhmissä arjen selviytymisestä. Kurssilta saa asiantuntijatietoa

näkemisestä ja kuulemisesta, erilaisista tukipalveluista ja perheen hyvinvoinnista. Lapsille on toiminnallista ohjelmaa.

Hakuaika päättyy tiistaina 23.4.

Kursseille haku

Kursseille haetaan sähköisen linkin kautta verkkosivuiltamme. Vaihtoehtoisesti voi hakea paperilomakkeella, joka lähetetään osoitteeseen: Suomen Kuurosokeat ry, Sanna Säämäki, Insinöörinkatu 10, 33720 Tampere.

Lisätiedot: Kurssisuunnittelija Sanna Säämäki, sanna.saamaki@kuurosokeat.fi, 044 491 6495 (myös tekstiviesti ja WhatsApp)

Koulutus

Kokoustekniikka ja yhdistyksen säännöt

Aika: maanantai 22.4. ja tiistai 23.4. klo 12.30–15

Paikka: Teams-etäyhteys

Sisältö: Koulutus pidetään Teamsilla. Kouluttajana on Näkövammaisten liiton järjestöpäällikkö Markku Möttönen. Koulutus on juuri ennen kevätkousta ja antaa hyvät eväät sinne!

Ilmoittaudu 15.4. mennessä:

milla.lindh@kuurosokeat.fi

Tule valvojaksi jäsenpostiin!

Jäsenpostin valvoja Marita Vainio valittiin hallitukseen vuoden alusta, joten hän ei voi jatkaa enää tässä tehtävässä. Olisitko sinä hakemamme henkilö?

Etsimme valvojaksi jäsentä, jolla on aikaa ja mielenkiintoa seurata sekä viritää uusia keskusteluja alueelle. Tehtäviin kuuluu myös sääntöjen vastaisiin kirjoituksiin puuttuminen ja osallistujalistan ajantasaisuudesta huolehtiminen.

Valvoja saa kirjalliset ohjeet ja hallituksen vahvistamat säännöt. Tehtävä on luottamuksellinen.

Valvojalle korvataan 40 €/kk kulkorvausta.

Toivomme hakemuksia mahdollisimman pian sähköpostitse: puheenjohtaja@kuurosokeat.fi. Kaikki lähetetyt hakemukset ovat luottamuksellisia.

Ystävällisesti puheenjohtaja Timo Lehtonen

Hyvinvointiloma

Teema: Yhdessä enemmän

Ajankohta: 2.–7.9.

Kohde: Loma- ja kurssikeskus Koivupuisto

Kohderyhmä: Kuurosokeat ja kuuronäkövammaiset aikuiset.

Ryhmän koko: noin 20 henkilöä

Loman hakuaika: 4.4.–4.6.

Loman omavastuuosuus: 100 € / hlö / 5 vrk

Tuettu loma sisältää majoituksen jae-
tussa kahden hengen huoneessa, täy-
sihoidon, ruokailut ja ohjattuun ohjel-
maan osallistumisen.

Tuetut lomat ovat tarkoitettuja pieni-
tuloisille henkilöille, joilla ei muuten
ole mahdollisuutta järjestää itselleen
kodin ulkopuolista lomaa.

Lomalle hakeminen

Jokainen tuetulle lomalle hakeva hen-
kilö lähettää oman hakemuksensa. Se

tehdään sähköisellä lomakkeella.

Jos tarvitset apua lomalle hakemises-
sa, ota yhteyttä palveluasiantuntijaan.

Huomioitathan, että loma näkyy säh-
köisessä haussa vain hakuaikana.

Hyvinvointilomat ry käsittelee hake-
mukset ja tekee lomapäätökset vii-
meistään noin kolme viikkoa ennen lo-
man alkua.

Lomalle valituille lähetetään kutsukir-
je ja lasku.

Hyvinvointiloman kuurosokeil-
le ja kuulonäkövammaisille tarjoaa
<https://hyvinvointilomat.fi/>

Seuraava Tuntosarvi ilmestyy viikolla 15/2024. Aineisto pyydetään toimittamaan toimitukseen 11.3. mennessä.

Tuntosarvi 50 vuotta

Tuntosarvi-lehden ensimmäinen numero ilmestyi joulukuussa 1974. Päätoimittajana oli **Inger Lindgren**. Lehti oli A5-kokoinen ja siinä oli 12 sivua.

Julkaisijana oli Sokeain Keskusliitto ry. Toimituksen osoite oli Mäkelänkatu 52, Helsinki.

Ensimmäinen artikkeli lehdessä oli seuraava:

KUUROSOKEIDEN LEHTI

Kuurosokeat Suomessa ovat monta vuotta toivoneet omaa lehteä. Muissa pohjoismaissa kuurosokeilla on jo melko kauan ollut oma lehti. Nyt on Sokeain Keskusliitto päättänyt, että myös Suomen kuurosokeat saavat lehden. Lehti ilmestyy vuoden 1975 aikana neljä kertaa. Lehdessä kerrotaan kuurosokeiden omista asioista, esimerkiksi kursseista, leireistä ja matkoista. Lehdessä kerrotaan myös ajankohtaisia asioita kotimaasta ja ulkomailta. Lisäksi lehdessä on perhesivu ja yleisön osasto. Perhesivulla voit ilmoittaa syntymäpäivistä, kihlajaisista, häistä ja lasten syntymisestä. Yleisön osastolle voi jokainen kirjoittaa asioista, jotka harmittavat tai ilahduttavat tai asioista, jotka muuten ovat ajatuksissa.

Voit mielellään kirjoittaa lehden päätoimittajalle, Inger Lindgrenille, mitä odotat ja toivot kuurosokeiden

lehdeltä, voit myös tehdä ehdotuksia asioista, joita haluat, että niitä käsitellään (=asioista joista puhuttaisiin) tässä lehdessä.

Lehdellä ei vielä ole nimeä, tästä syystä julistetaan nimikilpailu. Lähetä oma nimiehdotuksesi päätoimittajalle viimeistään tammikuun 10 päivään mennessä 1975. Paras ehdotus palkitaan!

Kun olet tutustunut tähän lehden ensimmäiseen numeroon, voit itse päättää haluatko tilata lehden. Lehden saa tilata Sokeain Keskusliitosta, osoite Mäkelänkatu 52 A, 00510 Helsinki 51, puhelin 90/718622. Vuoden 1975 ensimmäinen numero tulee vielä tilaamatta, mutta jos haluat lehden koko vuodeksi 1975 niin sinun on tilattava se ylläolevasta osoitteesta. Lehti on ilmainen.

Inger Lindgren

PERHE SIVU

Anna-Liisa (omaa sukua Sipola) ja Aimo Lehtomäen perheeseen on syntynyt kaksoset helmikuussa 1974. Äiti Anna-Liisalla on melkoinen kiire, kun hän hoitaa Jaria ja Markoa. Anna-Liisan apuna on itkulamppu, joka syttyy palamaan jos vauvat itkevät. Apuna on myös isä Aimo, joka tottuneesti hoitaa poikiaan vapaa-aikoinaan. ■

Näkövammaisten liiton kevään avustushaku on käynnistynyt

Näkövammaisten liitto myöntää sidotuista rahastoista avustuksia liiton jäsenyhdistyksille, yksityishenkilöille ja yhteisöille. Seuraavan kerran avustuksia myönnetään toukokuussa 2024.

Näkövammaisten liitto myöntää sidotuista rahastoista avustuksia liiton jäsenyhdistyksille, yksityishenkilöille ja yhteisöille kaksi kertaa vuodessa. Avustukset ovat yleensä suuruudeltaan vähintään 500 euroa. Seuraavan kerran avustuksia myönnetään toukokuussa 2024 ja avustushakemukset on lähetettävä 2.4.2024 mennessä.

Liiton jäsenyhdistyksille avustuksia voidaan myöntää ensisijaisesti seuraaviin tarkoituksiin:

- toimitilojen korjaus- ja parannustyöt erikseen sovittavan omavastuun ylittävältä osin
- yhdistyksen järjestämään kulttuuri-, koulutus- tai virkistystapahtumaan
- julkaisutoimintaan
- yhdistyksen tietoteknisten toimintaedellytysten kehittämiseen

Yksityishenkilöille avustuksia voidaan myöntää pääsääntöisesti seuraaviin tarkoituksiin:

- ammattiin valmistava tai ammatillista kehitystä tukeva opiskelu, opinto- ja kokousmatkat

- opinnäytetyöt, tutkimus, koulutus ja viestintä, jotka tuottavat näkövammaisuuteen, sen vaikutuksiin tai apuvälineiden kehitykseen liittyvää tietoa
- tavoitteellinen harrastus edellyttäen, että hakijalla on näyttöä harrastukseen sitoutumisesta ja aikaisemmista tuloksista
- luova työ, jonka odotetaan tuottavan näkövammaisyhteisön kulttuurin kannalta merkittävän teoksen
- lasten, lapsiperheiden ja nuorten loma-, virkistys- ja kulttuuritoiminta.

Pääsääntöisesti avustusta myönnetään näkövammaisille henkilöille. Avustusta voidaan myöntää myös muulle yksityishenkilölle tai yhteisölle, mikäli toiminnan tavoite on näkövammaisyhteisön kannalta hyödyllinen.

Avustusta haetaan hakulomakkeella 2.4.2024 mennessä. Hakemuksen voi lähettää myös postitse osoitteella Näkövammaisten liitto ry, Päivi Halttunen, PL 30, 00030 IIRIS.

Hakulomake löytyy Näkövammaisten liiton verkkosivuilta.

Lisätietoja avustuksista: avustukset@nakovammaistenliitto.fi ■

Suomen Näkövammaissäätiön apurahoja haettavana

Suomen Näkövammaissäätiö myöntää taas apurahoja. Säätiön periaatteena on myöntää apuraha kohteeseen, johon yleisistä rahoituslähteistä ei ole mahdollista saada tukea.

Suomen Näkövammaissäätiön apurahat ovat näkövammaisten ja näkövammaistyössä toimivien haettavissa: nuorisotyöhön, opiskeluun ja ammatitopintoihin, työllisyyteen, tiedotustoimintaan, kuntoutukseen, tutkimustoimintaan, harrastus- ja vapaa-ajan toimintaan sekä näkövammaisten kansainväliseen yhteistyöhön. Näkövammaissäätiön myöntämällä apurahoilla pyritään vaikuttamaan suoraan näkövammaisten toimintaan.

Hakuaika on 1.3.-31.3.2024.

Hakemuksesta tulee ilmetä:

- hakijan esittely, näkötilanne ja yhteystiedot sekä pankkitilin numero IBAN-koodin muodossa (myös sähköpostitse haettaessa)
- apurahan käyttötarkoitus
- haettava määrä ja hankkeen kokonaiskustannukset
- onko hanketta varten saatu, anottu, aiotaanko anoa apurahaa muista lähteistä

- millä tavoin hakija rahoittaa hankkeen, mikäli apuraha kattaa vain osan kustannuksista

- mahdolliset suosittelijat.

Apurahan saajan tulee jättää asiamiehelle hankkeesta ja apurahan käytöstä selvitys, joka sopimuksen mukaan voidaan julkaista, mm. opinnäyte- tai väitöskirjatyöt.

Apurahan saajan tulee pyynnöstä toimittaa tosite/kuitti kuluista, joihin apuraha on myönnetty. Mikäli pyydettyä kuittia/tositetta ei ole saatu, apurahahakemusta ei mahdollisesti tulla käsittelemään. Myönnettyistä kannustusapurahoista kuittia ei yleensä tarvitse toimittaa.

Hakemukset tulee lähettää osoitteeseen:

Suomen Näkövammaissäätiö, Asiamies Aila Santanen, Arhipanpolku 8 B 2, 00420 Helsinki tai sähköposti: aila.santanen@live.fi. Lisätietoja antaa asiamies puh. 050 596 6737.

Talouselämän muutokset vaikuttavat voimakkaasti säätiön myöntämien apurahojen määriin. Niukoista varoista huolimatta säätiö pyrkii tukemaan apurahan hakijoita. ■

Haluatko tukea toimintaamme?

- tule mukaan vapaaehtoistoimintaan
- tee kertalahjoitus
- tee testamenttilahjoitus
- tee merkkipäivälahjoitus
- tee säännöllinen kuukausilahjoitus

Tili: FI56 5541 2820 0125 82, OKOYFIHH

MobilePay numero 38111

Rahankeräyslupa: RA/2021/1740 on voimassa 1.1.2022 alkaen toistaiseksi koko Suomen alueella Ahvenanmaata lukuun ottamatta.

Kysy lisätietoja Janikalta: janika.lanne@kuurosokeat.fi tai 040 651 2511

